

Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde-afvalstatus

Ingrediënten voor mogelijke oplossingen

Eindrapportage

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
Opdracht voor Invest-NL en GCNE	
Bevindingen desk study: Europese context en Nederlandse context	
2. Ontwikkelde oplossingsrichtingen op hoofdlijnen	5
Karakterisering van mogelijke oplossingsrichtingen	
Bevindingen stakeholdersessies	
3. Ingrediënten voor een oplossing	16

1. Inleiding

Opdracht

Invest-NL en Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) hebben in maart 2023 aan Rebel gevraagd om een volgende stap te zetten in het vinden van oplossingen voor de einde-afvalstatusproblematiek. Rebel heeft hiertoe een aantal oplossingsrichtingen op hoofdlijnen uitgewerkt en deze bij stakeholders uit de waardeketen getoetst. Hieruit heeft Rebel een aantal ingrediënten voor oplossingen geformuleerd.

Deze opdracht is een vervolg op een studie die EcoMatters heeft gedaan naar de knelpunten rondom de einde-afvalstatus.¹ Gedurende het project heeft Rebel – op basis van inzicht in het huidige systeem – een viertal oplossingsrichtingen ontwikkeld langs twee dimensies: 1) een grotere rol voor publieke partijen of juist private partijen en 2) meer of minder (rechts)zekerheid. Deze oplossingsrichtingen zijn in een tweetal stakeholdersessies (volgens het principe van Red Teams en op locatie bij Invest-NL) voorgelegd aan een brede groep partijen: groot, klein, publiek en privaat. Op basis van de bevindingen tijdens deze sessies zijn 'ingrediënten' voor een oplossing geformuleerd.

Dit verslag biedt een beknopt overzicht van de bevindingen uit de desk study. Vervolgens worden de oplossingsrichtingen op hoofdlijnen toegelicht zoals deze zijn voorgelegd aan deelnemers van de stakeholdersessies. De bevindingen uit de sessies worden daarna gepresenteerd. Als laatste worden elementen van een oplossing beschreven.

Bevindingen Desk Study

In het huidige systeem is het voldoende aantonen dat afval is omgezet in veilige producten (met aanvaardbare risico's voor mens en milieu) een behoorlijke uitdaging voor aanbieders en afnemers:

- Het vraagt een aanzienlijke investering in tijd en capaciteit en procedures zijn tijdrovend.
- Er bestaat onduidelijkheid over de vereisten voor het verkrijgen van de einde-afvalstatus.
- Het daaropvolgende gebrek aan (juridische) zekerheid leidt tot vertraging van investeringsbeslissingen en het uitblijven van investeringen en daarmee (potentieel) vertraging van de transitie naar de circulaire economie.

In de desk study hebben we aantal onderdelen van de analyse door EcoMatters verder verdiept. Met name de Europese en Nederlandse context.

1. Zie het *End of Waste Whitepaper* door EcoMatters, [link](#).

1. Inleiding

Europese context

De Europese regelgeving bepaalt in hoge mate de voorwaarden voor een einde-afvalstatus. In het Waste Framework Directive (WFD), dat concepten en definities m.b.t. afvalbeheer vaststelt, is vastgelegd dat het materiaal **1**) een specifiek doel moet hebben en **2**) er een markt voor of vraag naar de materialen moet zijn. Daarnaast moet het materiaal **3**) voldoen aan de technische voorschriften en geldende wetgeving en normen en mag het **4**) geen ongunstige effecten hebben voor het milieu of de menselijke gezondheid. Aangetoond moet worden dat aan deze vier voorwaarden is voldaan voor een einde-afvalstatus.

De Europese regelgeving rondom productie en gebruik van chemicaliën, REACH, speelt een belangrijke rol bij het op de markt brengen van chemische producten met een einde-afvalstatus. Daarnaast houdt de regelgeving rondom import en export van afvalstromen, de Shipment of Waste regulation, ook verband met de einde-afvalstatus omdat voor afval strikte regels gelden.

De EU heeft voor ijzer-, staal en aluminiumschroot, koperschroot en kringloopglas specifieke criteria voor de einde-afvalfase vastgesteld. De EU werkt momenteel aan criteria voor een aantal andere afvalstromen.¹

Voor afvalstoffen waarvoor geen Europese einde-afvalcriteria zijn ontwikkeld, kunnen Europese lidstaten zelf regelingen met einde-afvalcriteria opstellen.

Nederlandse context

In Nederland worden momenteel verschillende maatregelen genomen om de bestaande barrières rondom einde-afvalstatus weg te nemen.

Door ODNL, IPO, de VNG en het ministerie van IenW wordt een Kennisplatform "Afval of niet" ingesteld om kennis en ervaringen met betrekking tot de beoordeling van afval te ontwikkelen en te delen. Het Kennisplatform beoogt zo expertise en kennis te bundelen en uit te wisselen, voornamelijk tussen omgevingsdiensten. De in 2021 gepubliceerde leidraad² beoogt naast overheden ook bedrijven handvatten te bieden bij het beantwoorden van de vraag of materialen een einde-afvalstatus hebben en zo bij te dragen aan een gelijk speelveld voor bedrijven in een circulaire economie.

Het ministerie van IenW zet generieke instrumenten (handreikingen en ministeriële regelingen) in.³ Deze geven in meer detail uitleg over het toepassen van de afvalstoffenwet- en regelgeving voor een bepaald materiaal en het bereiken van einde-afvalstatus. Een handreiking is niet juridisch bindend en een ministeriële regeling wel. Vanwege o.a. gebrek aan capaciteit in de uitvoering worden nieuwe aanvragen voor rechtsoordelen al geruime tijd niet meer in behandeling genomen.

Naast de bovenstaande acties werkt het ministerie ook aan de knelpunten rondom het experimenteren met innovatieve technieken. Daarvoor zijn verschillende inventarisaties van ervaren knelpunten uitgevoerd en handreikingen opgesteld om experimenteerkaders te verduidelijken.⁴

1. Er loopt een studie bij the Joint Research Centre (JRC) van de EU onder de titel 'Scoping possible further EU-wide end-of-waste and by-product criteria', zie [deze link](#). In deze studie wordt er o.a. naar de volgende afvalstromen gekeken: 1) polyethylene terephthalate recovered/recycled from plastic waste; 2) low- and high-density polyethylene recovered/recycled from plastic waste; 3) mixed plastics waste recovered/recycled from plastic waste; 4) polystyrene and expanded polystyrene recovered/recycled from plastic waste; and 5) polypropylene plastic recovered/recycled from plastic waste.
2. De leidraad is te vinden via de [website van het LAP3](#).
3. Zie voor de ministeriële regelingen [afvalcirculair.nl](#) en voor handreikingen bijvoorbeeld de [handreiking voor EEA](#) en de [handreiking voor onbehandeld hout](#).
4. Zie de kamerbrief over 'Beoordeling afval of niet en experimenteren CE' van 11 april 2023, te vinden via [deze link](#).

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

Karakterisering van mogelijke oplossingsrichtingen

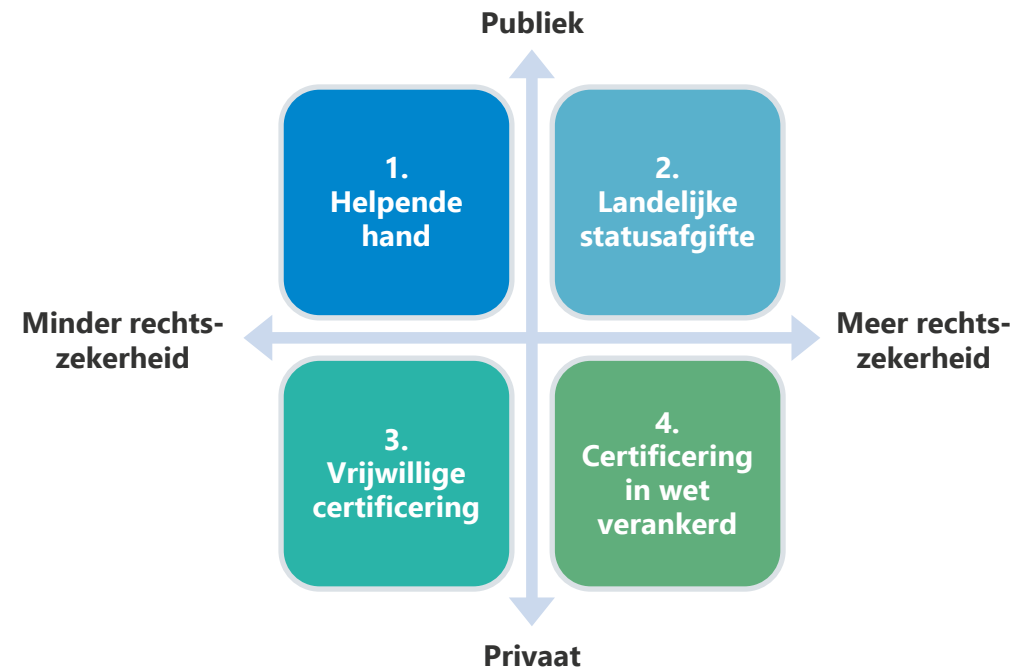
De figuur rechts toont 4 verschillende oplossingsrichtingen. Deze worden van elkaar onderscheiden door twee assen, een horizontale as en een verticale as.

De as '**publiek vs. privaat**' geeft aan welke partijen betrokken zijn bij de afgifte van einde-afvalstatus en zegt daarmee iets over waar voornamelijk de uitvoering ligt. Dit is niet zwart-wit, omdat de overheid ook 'aan de private kant' (#3 en #4) een rol heeft, en bedrijven een rol aan de publieke kant (#1 en #2).

De as '**minder rechtszekerheid vs. meer rechtszekerheid**' zegt iets over de (juridische) status die ontleend kan worden aan de afgegeven einde-afvalstatus. Meer rechtszekerheid betekent hier een sterkere (juridische) status.

De assen bepalen samen het karakter van een oplossingsrichting. Daarmee ontstaat er binnen elke oplossingsrichting een andere set aan maatregelen om de problematiek rondom einde afval status op te lossen.

Op de volgende pagina's worden de oplossingsrichtingen 1 t/m 4 afzonderlijk toegelicht.

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

1. Helpende hand

In het kort

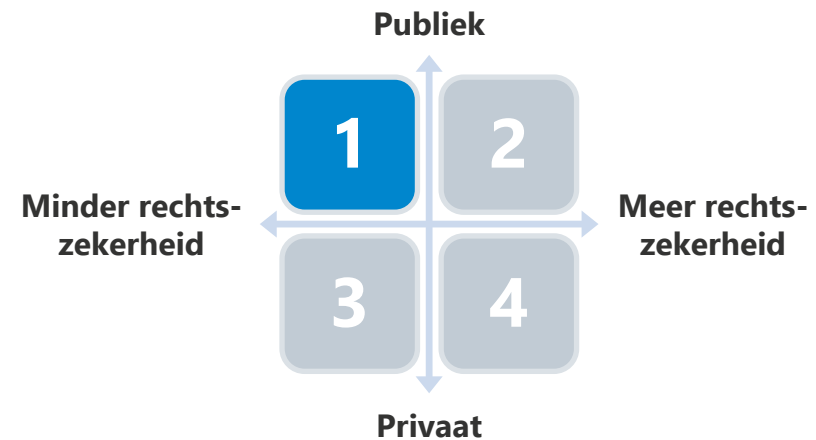
Het bestaande systeem wordt zoveel als mogelijk geoptimaliseerd. Kennisplatform coördineert kennisontwikkeling en –verspreiding op decentraal niveau. Overheid biedt helpende hand bij het verduidelijken van wat er nodig is voor einde afval en zet meer generieke instrumenten in.

Actoren en rollen

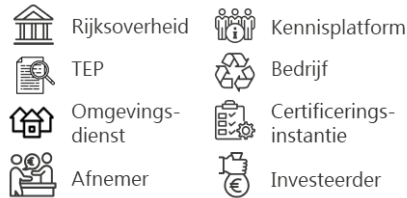
- Landelijk informatiepunt over einde afval voor initiatiefnemers blijft via *Rijkswaterstaat*.
- *Overheden (landelijk en regionaal)* bundelen krachten in kennisplatform gericht op coördinatie van ontwikkeling, bundeling en verspreiding van kennis over einde afval.
- *Initiatiefnemers (aanbieders)* voeren de zelfbeoordeling uit en kunnen hierbij gebruik maken van kennisproducten van kennisplatform.
- Uitvoering beoordeling op verzoek blijft decentraal bij de specifieke *omgevingsdienst*; kennisplatform kan een rol spelen bij coördinatie en tijdelijke toewijzing van specifieke expertise benodigd voor een beoordeling. Daarnaast zou een dergelijke decentrale beoordeling wederzijdse erkenning moeten krijgen bij andere omgevingsdiensten.
- Rijksoverheid zet – waar mogelijk – meer handreikingen in.

Verwachte effecten:

- Meer duidelijkheid bij aanbieders, afnemers en (potentiële) investeerders over de status van einde-afvalbeoordeling en meer zekerheid door bredere inzet generieke instrumenten.
- Soepelere en snellere procedures door bijdrage kennisplatform.

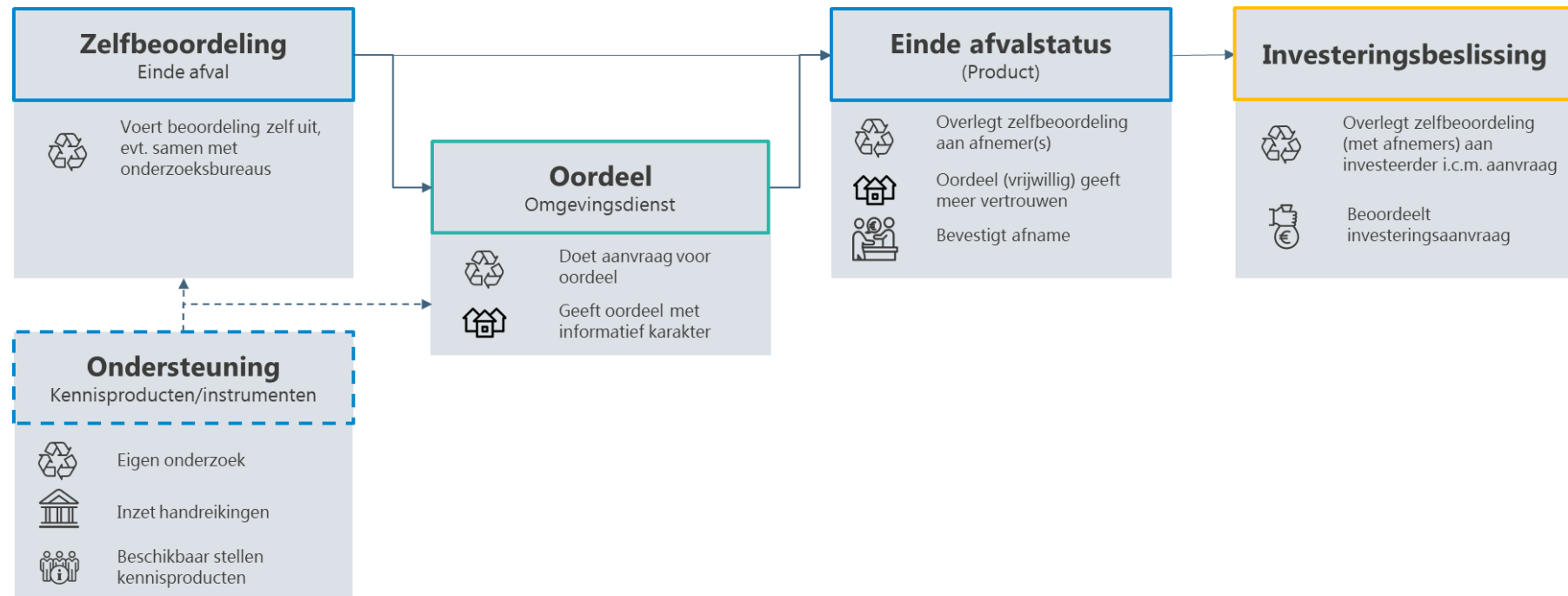
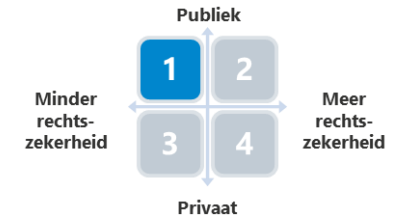

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

#1: Helpende hand

“Optimalisatie van het huidige systeem, kennisplatform coördineert kennisontwikkeling en –verspreiding ten behoeve van omgevingsdiensten en aanvragers. De Rijksoverheid zet meer generieke instrumenten in”

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

2. Landelijke statusafgifte

In het kort

Aan de procedure voor verkrijging einde-afvalstatus wordt meer rechtszekerheid verbonden. De Rijksoverheid kan meer regelingen opstellen en/of de beoordeling van einde afvalstatus wordt uitgevoerd door een centraal orgaan. Deze status is geldig in heel Nederland en bij voorkeur ook in andere lidstaten.

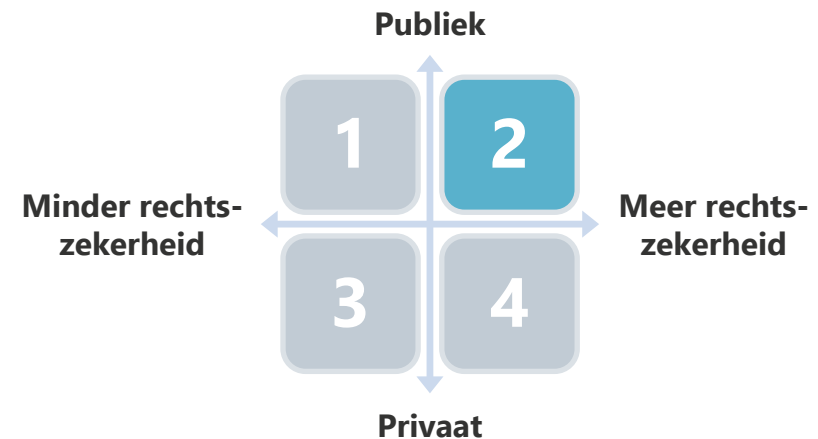
Actoren en rollen

- Landelijk informatiepunt over einde afval voor initiatiefnemers blijft via *Rijkswaterstaat*.
- *Initiatiefnemers (aanbieders)* voeren de zelfbeoordeling uit en kunnen hierbij gebruik maken van kennisproducten van kennisplatform.
- Er is een duidelijke procedure voor het verkrijgen van einde-afvalstatus met meer rechtszekerheid:
 - *Rijksoverheid* stelt meer (nationale) regelingen op met specifieke criteria voor verschillende productstromen en/of beoordeling einde afval status wordt aangevraagd bij één landelijk loket die beoordeling uitvoert.
 - Een *technische expertpool* (TEP; aanbieders, afnemers, wetenschappers) geeft advies in de beoordeling.

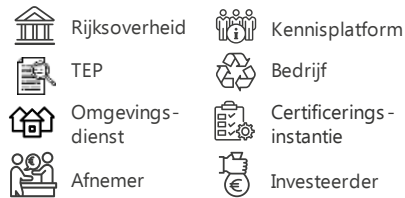
- Goedgekeurde producten komen in openbare database waarmee gelijke producten makkelijker einde-afvalstatus kunnen verkrijgen.
- Kennisplatform kan naast kennisontwikkeling en verspreiding ook centrale uitvoering regelen; er wordt een centrale pool van deskundigen uit omgevingsdiensten gevormd die beoordelingen uitvoeren.

Verwachte effecten

- Bedrijven/aanbieders doen aanvraag bij centrale loket om einde-afvalstatus voor nieuwe product/technologiecombinatie te verkrijgen.

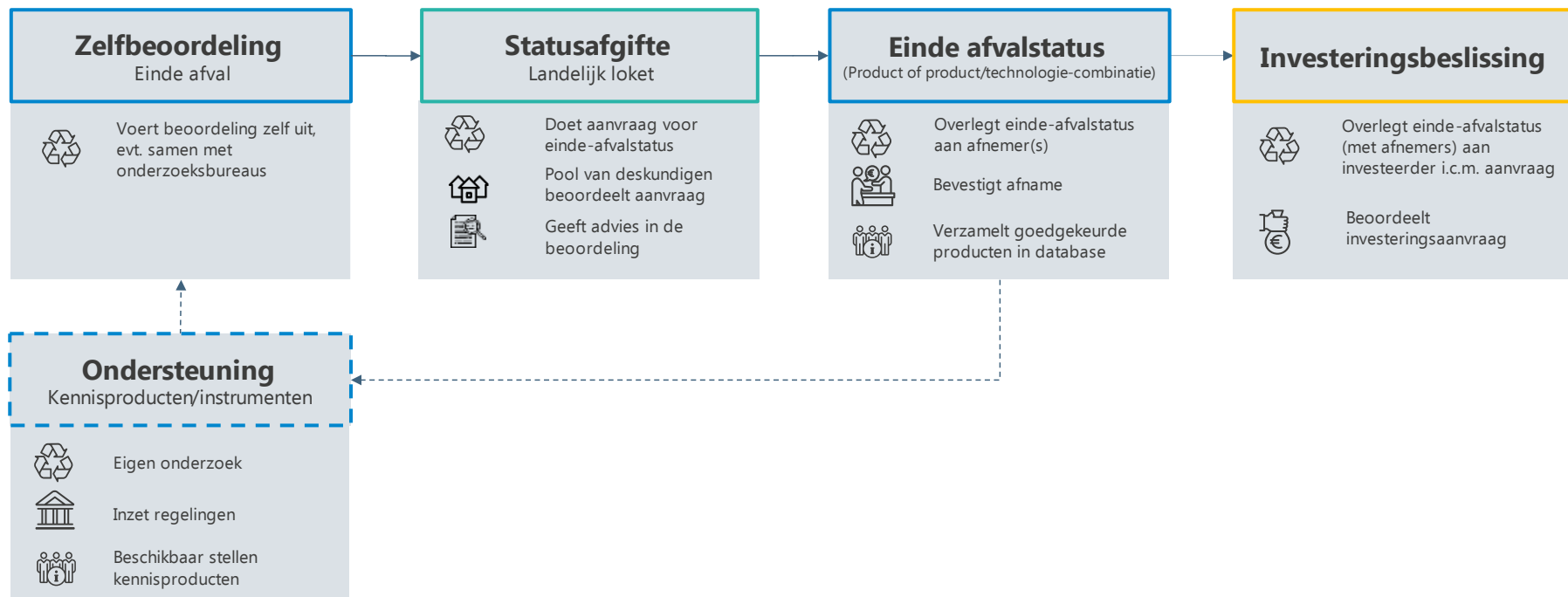
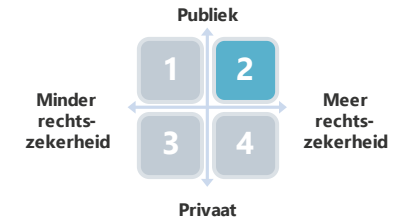

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

#2: Landelijke statusafgifte

“Meer rechtszekerheid door centraal georganiseerde beoordeling van einde -afvalaanvragen en bredere inzet van generieke instrumenten”

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

3. Vrijwillige certificering

In het kort

Aanbieders en afnemers organiseren onderling (en evt. met investeerders) meer zekerheid over einde-afval of niet door gezamenlijke afspraken over externe certificering van de zelfbeoordeling.

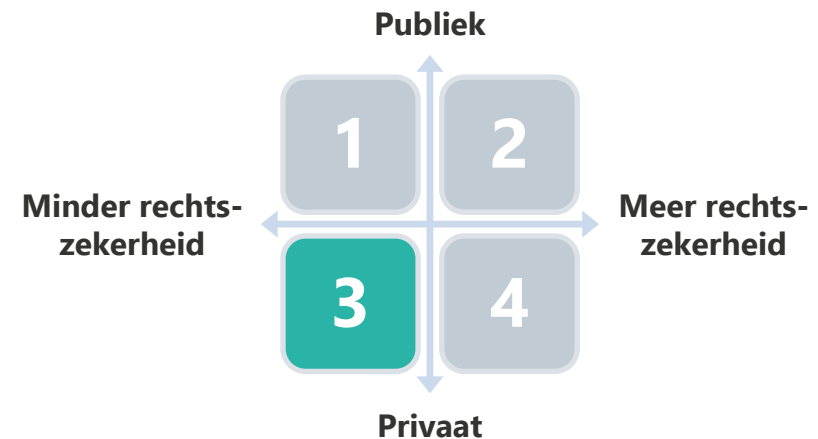
Actoren en rollen

- Landelijk informatiepunt over einde afval voor initiatiefnemers blijft via *Rijkswaterstaat*
- *Initiatiefnemers (aanbieders)* voeren de zelfbeoordeling uit en kunnen hierbij gebruik maken van kennisproducten van kennisplatform.
- Rijksoverheid zet – waar mogelijk – meer handreikingen in.
- De zelfbeoordeling wordt op basis van een door aanbieder en afnemer (en indien al in beeld potentiële investeerder) vastgesteld schema gecertificeerd door een externe partij.
- Schema kan betrekking hebben op product, proces/techniek en/of toepassing. Schema kan op individuele basis worden opgesteld tussen aanbieder en afnemer of collectief (vergroot toepassingsmogelijkheden)
- Kennisplatform verzamelt en verspreidt beschikbare kennis over afgegeven (individuele) certificeringen.

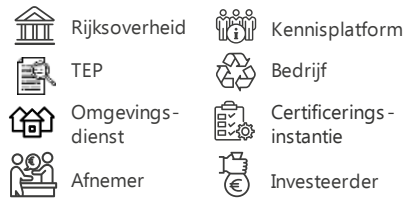
- Gecertificeerde zelfbeoordeling zal meer zekerheid geven aan bedrijf indien vergunning wordt aangevraagd.

Verwachte effecten

- Interactie tussen aanbieder, afnemer en investeerder i.h.k.v. certificering en (individuele en/of collectieve) afspraken hierover zal zekerheid vergroten en kan investeringsbeslissingen versnellen.
- Uit individuele afspraken zullen collectief onderschreven schema's kunnen ontstaan.
- Beroep op omgevingsdiensten voor beoordeling einde afval wordt kleiner en ook minder nodig indien certificeringsschema breed gedragen wordt.

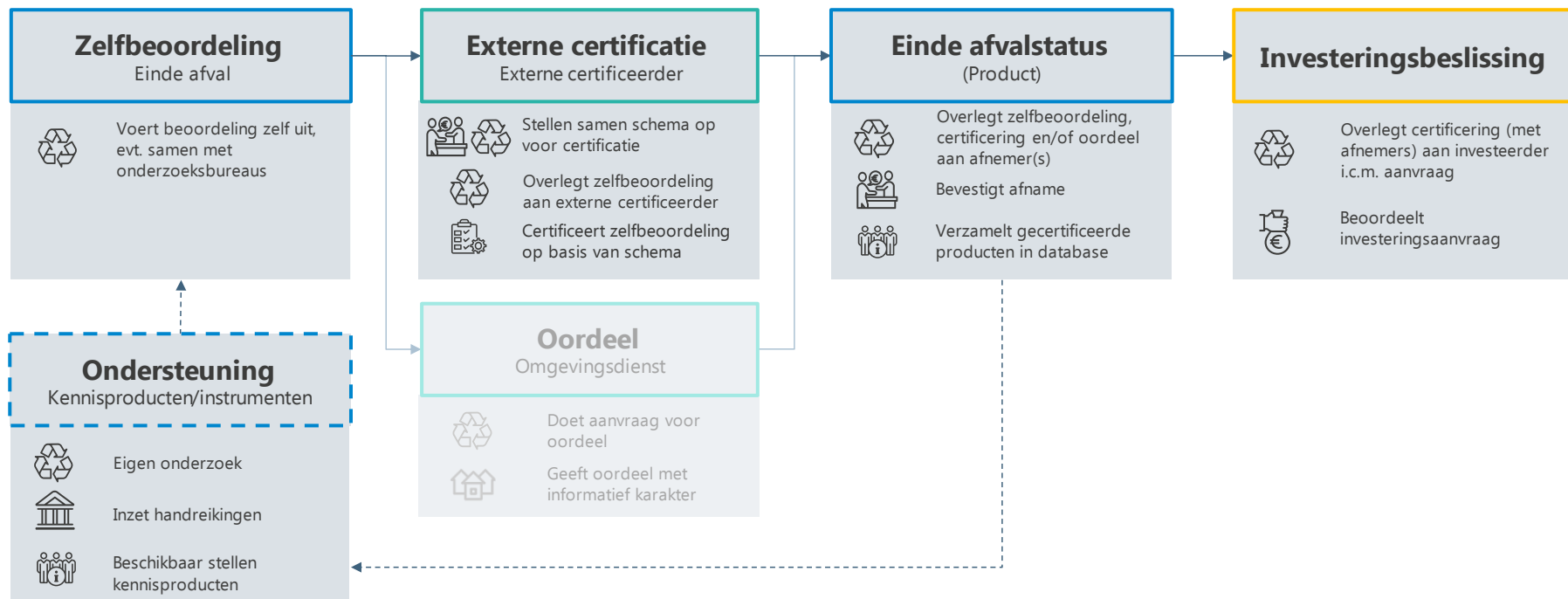
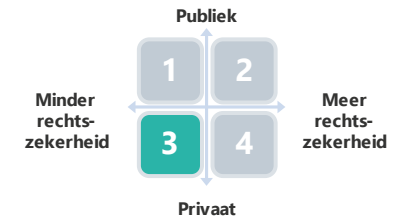

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

#3: Vrijwillige certificering

"De zekerheid over einde -afvalstatus wordt vergroot door externe certificering van de zelfbeoordeling op basis van een schema dat wordt overeengekomen door aanbieder, afnemer en evt. investeerder"

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

4. Certificering in wet verankerd

In het kort

In de wet wordt verankerd dat een oordeel van een externe certificeerder volgens een nader te bepalen certificeringsschema een voorwaarde is voor einde-afvalstatus. De gecertificeerde product/techniek/toepassings-combinaties worden centraal geregistreerd. Deze status is geldig in heel Nederland en bij voorkeur ook in andere lidstaten.

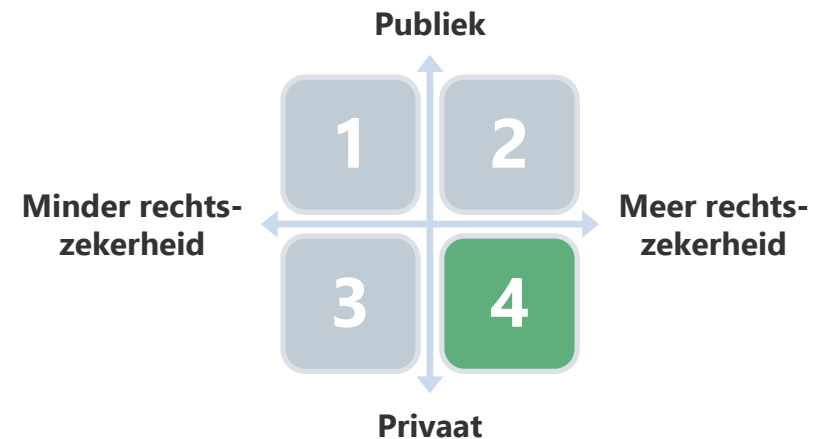
Actoren en rollen

- Zelfde rol voor Rijkswaterstaat t.a.v. informatiepunt en bedrijven t.a.v. zelfbeoordeling.
- Kennisplatform ontwikkelt en verspreidt kennis over de onderdelen van het vastgelegde certificeringsschema, de werking hiervan en de voorwaarden waaraan certificeerders moeten voldoen om te participeren in het afgeven van einde afval status. Kennisplatform kan ook de gecertificeerde combinaties bijhouden.
- Rijksoverheid zorgt voor borging in wet- en regelgeving en implementeert zo mogelijk regelingen met specifieke criteria vastgesteld voor verschillende productstromen.
- Externe certificeerder beoordeelt of aan de voorwaarden/specifieke criteria zoals opgenomen in het schema worden voldaan. (Voorbeeld: EuCertPlast)

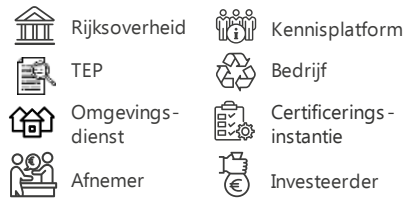
- Goedgekeurde producten komen in openbare database waarmee gelijke producten makkelijker einde-afvalstatus kunnen verkrijgen.

Verwachte effecten:

- Deel van het uitvoerende werk van omgevingsdiensten wordt overgenomen door certificeerders.
- Meer rechtszekerheid door wettelijke verankering einde afval status en meer (nationale en wellicht ook Europese) regelingen met einde-afvalcriteria.
- Hierdoor ook eenvoudiger om tot investeringen te komen.

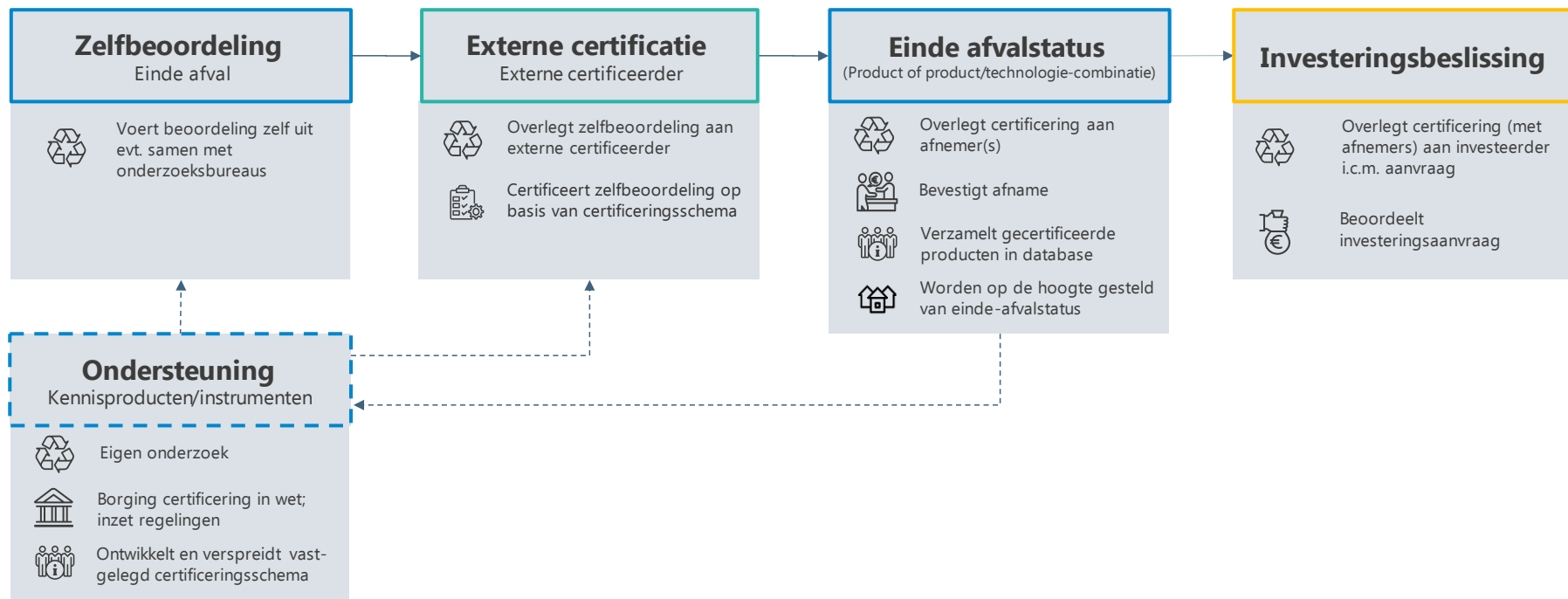
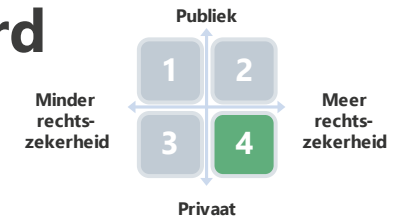

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

#4: Certificering in wet verankerd

"Externe certificering als wettelijke voorwaarde voor de einde afvalstatus. Op deze wijze wordt rechtszekerheid geboden."

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

De twee stakeholdersessies zijn vormgegeven als 'Red Teamsessies'. Met de Red Team-aanpak worden deelnemers uitgenodigd om het voorgelegde heel kritisch te bekijken en aan te wijzen waarom het *niet* zou kunnen werken. De stakeholdersessies rondom einde-afvalstatus vonden plaats op 17 en 31 mei, met een brede groep vertegenwoordigers. Onderstaand en op de volgende pagina staan de belangrijkste bevindingen die tijdens de sessies naar voren zijn gekomen.

Bevindingen stakeholdersessies

Er bestaat een grote behoefte aan zekerheid en voorspelbaarheid op het gebied van de eind-afvalstatus, zowel bij bedrijven zelf als bij investeerders. Daarvoor ontbreekt een wijze om aan te tonen dat een product deze status heeft en, met andere woorden, voorkomt dat het product van de weg gehaald kan worden. Op dit moment wordt het oordeel van de omgevingsdienst aangegrepen 'omdat het beter is dan niets', ondanks dat door veel deelnemers geobserveerd wordt dat het weinig toevoegt. Tegelijkertijd ervaart men dat de zelfbeoordeling voordelen biedt omdat daarmee het bedrijf zelf in de lead is, wat een vorm van vrijheid en voorspelbaarheid geeft omdat men op dat punt niet afhankelijk is van anderen.

Veel deelnemers dringen aan op een systeem waar een vastgestelde einde-afvalstatus mogelijk is, zoals dat bijvoorbeeld in andere lidstaten wel het geval is. Op dit moment is dit enkel in Nederland (en VK) niet mogelijk. Bij het aandringen op een systeem waarin vastgestelde einde-

afvalstatus mogelijk is, bestaan enkele nuanceringen:

- Er bestaat twijfel over de uitvoerbaarheid en mogelijke 'stroperigheid' van een 'centrale statusafgifte', zeker als er ingezet wordt op een centrale unit die de status uit zou kunnen geven.
- Er bestaat een capaciteitstekort, iets wat in alle oplossingsrichtingen een heikel punt blijft. Tegelijkertijd wordt gesteld dat meer investeringen een bijdrage zouden moeten kunnen leveren aan de capaciteit.
- De optie van een gecertificeerde zelfbeoordeling kan overheidsdiensten helpen.
- Vastgestelde criteria lijken voor bepaalde, verder ontwikkelde innovaties een optie, zolang ze ruimte bieden voor variatie in het product en innovatie van processen.
- Het vaststellen van einde-afvalstatus staat niet gelijk (en moet ook niet gelijk staan) aan het verkrijgen van een vergunning, of ontheffing voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS).
- Vanuit een bedrijf gezien kan het alternatief zijn dat het bedrijf is toegestaan/de vergunning heeft om afval in te nemen. Dan is de einde-afvalstatus niet nodig om de materiaalstromen te verwerken.
- Er wordt aangegeven dat regels de meeste zekerheid geven, maar tegelijkertijd is het onwenselijk om alles in regels vastleggen. Het vastleggen in regels zou de uitkomst van een proces kunnen maar niet moeten zijn.

2. Oplossingsrichtingen op hoofdlijnen

Bevindingen stakeholdersessies (vervolg)

Kennisverschaffing rondom het verkrijgen van einde-afvalstatus blijft in elk scenario een belangrijke voorwaarde. Dit geldt des te meer voor de 'kleinere spelers' die minder capaciteit hebben om alles zelf uit te zoeken. Het kennisplatform dat nu in ontwikkeling is, lijkt zich met name te richten op informatieverschaffing voor bevoegd gezag. Hierbij wordt het belang aangegeven van het continue bijwerken van overheidsdiensten met input over nieuwe producten, processen en technologieën, bijvoorbeeld door ondernemers.

Certificering kan zekerheid bieden aan aanbieders, afnemers en investeerders. Voorwaarde is dat een certificatieschema transparant en (algemeen) geaccepteerd is. Enkele opvattingen hierbij:

- Er moet een belangrijke rol weggelegd blijven voor zelfbeoordeling door bedrijven en transparantie over de uitkomsten.
- Vrijwillige certificering kan flexibeler zijn en tot iets minder administratieve last leiden, wat met name aantrekkelijk kan zijn voor kleinere, startende bedrijven.
- Wettelijk verankerende certificering moet ruimte bieden voor flexibiliteit, omdat het anders niet goed om lijkt te kunnen gaan met de dynamiek van circulaire innovaties.
- Het is van belang duidelijk te krijgen wat er gecertificeerd zou moeten worden: product, proces of techniek? Er lijkt een voorkeur te zijn voor de product-technologiecombinatie. Daarbij

bestaat wel het risico dat het innovatie remt doordat veranderingen zouden leiden tot de noodzaak van het aanvragen van een nieuwe certificatie en/of statusaanvraag. Bovendien is het onderdeel proces/technologie al onderdeel van het vergunningsproces.

- Tijdens de sessies werd bij certificering het belang van denken in ketens benadrukt (ketencertificering). Hierbij wordt uitgaan van input/proces/output van een proces.
- Certificering biedt geen garantie dat aan alle wettelijke verplichtingen die gelden is voldaan (zoals geen risico voor mens en milieu). Certificering vergroot transparantie en maakt het mogelijk materiaalstromen en het gevolgde proces te traceren.
- Er dient voorkomen te worden dat certificering belemmerend werkt. Met andere woorden: het moet waarde toevoegen en niet een extra horde worden.
- Aandachtspunt bij het certificeren is het accrediteren van de partijen die mogen/kunnen certificeren.

Samenwerking is een randvoorwaarde. Aanwezigen geven aan dat er tot oplossingen gekomen kan worden die goed werken voor alle partijen op voorwaarde dat er goede interactie is met publieke toezichthouders (of dit nu ILT of een omgevingsdienst is).

3. Ingrediënten voor een oplossing

Met de bevindingen uit de stakeholdersessies hebben we in afstemming met onze opdrachtgevers Invest-NL en GCNE een aantal elementen voor een oplossing geïdentificeerd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen zaken op de lange- en kortetermijn en verschillende eigenaren. In het kort komt het neer op de volgende zaken:

- Verduidelijking van criteria
- Rol voor (potentiële) afnemer in de zelfbeoordeling
- Categoriseren van afval/productstromen
- Introduceer (vrijwillige) certificering
- Een besluit als eindpunt; sluit bilaterale overeenkomsten met buurlanden

Deze ingrediënten kunnen het proces verduidelijken en versnellen en de zekerheid voor verschillende partijen vergroten.

Verduidelijking van criteria zelfbeoordeling en status oordeel

Bij veel betrokken partijen bestaat er onduidelijkheid over de criteria die gelden voor de einde-afvalstatus en de werking van het huidige systeem in Nederland. Dit kwam ook naar voren tijdens de presentatie van het EcoMatters-rapport en is gedurende het onderzoek en in de stakeholdersessies opnieuw bevestigd. Op de korte termijn is het belangrijk dat er voor alle stakeholders onder meer duidelijkheid komt over het proces, de geldende criteria voor de zelfbeoordeling en de status van een rechtsoordeel van de omgevingsdienst. Voor veel partijen (aanbieders, afnemers en investeerders) is het nu onduidelijk wat dit oordeel wel en vooral niet betekent. Concreet kan

verduidelijking gerealiseerd worden door de 'leidraad 1.2 afvalstof of product'¹, op deze punten aan te scherpen.

Rol voor (potentiële) afnemer in de zelfbeoordeling

In het huidige systeem ligt de verantwoordelijkheid voor het aantonen van einde afval bij de aanbieder. Met het uitvoeren van een zelfbeoordeling geeft de aanbieder daar invulling aan en laat hij zien zijn huiswerk zorgvuldig te hebben gedaan. Potentiële afnemers willen vervolgens zien dat het product een einde afval status heeft en ingezet kan worden voor de toepassing die de afnemer in gedachten heeft. Dit leidt in de praktijk tot aanvullende vragen, aanvullend onderzoek of dat zaken soms overgedaan moeten worden met vertraging als gevolg.

Door de afnemer een rol te geven in de zelfbeoordeling en eerder in het proces te betrekken, ontstaat een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen aanbieder en afnemer. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid kan in onze ogen zowel het proces versnellen als de zekerheid vergroten. Ook het einde afval criterium 'er is een markt' komt hierdoor beter uit de verf. Immers de geschiktheid van het product voor de gevraagde toepassing wordt op deze wijze duidelijk. Aandachtspunten in de verdere uitwerking zijn de omgang met vertrouwelijkheid van informatie en het behoud van flexibiliteit tussen aanbieder en afnemer (dat wil zeggen dat een afnemer bij de start van het gezamenlijke proces niet al direct gebonden is aan afname van het product).

1. De leidraad is te vinden via de [website van het LAP3](#).

3. Ingrediënten voor een oplossing

Introduceer variëteit in het proces van zelfbeoordeling door categoriseren van afval/productstromen

Met de introductie van een soort van quick-scan van de risico's voor mens en milieu aan de voorkant kan variëteit worden aangebracht in de zwaarte van het proces van zelfbeoordeling. Bepaalde categorieën afvalstromen dragen meer risico's met zich mee dan andere. Stromen die uit de quick-scan als minder risicovol komen, zouden een minder zware zelfbeoordeling vragen dan andere. Mogelijke criteria om stromen te onderscheiden kunnen zijn:

- Bevatten van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en/of Persistent Organic Pollutants (POP).
- Homogeniteit van afvalstroom.

Daarnaast kan overwogen worden om de omvang van de stroom, de potentiële markt hiervoor en de bedrijfsomvang van de aanbieder mee te nemen in de varianten voor het proces van zelfbeoordeling.

Introduceer (vrijwillige) certificering en experimenteer daarmee

Certificering van de zelfbeoordeling door een externe partij kan toegevoegde waarde hebben in het vergroten van de zekerheid rondom einde-afval. Het gaat hier veelal om 'nieuwe' grondstoffen die nog niet eerder zijn toegepast of momenteel in zeer beperkte mate worden toegepast. Vrijwillige certificering kan dan een start zijn om met elkaar aan de slag te gaan en zaken te regelen op basis van voldoende onderling vertrouwen. Tijdens de Red Team sessies zijn verschillende voorbeelden langsgelopen waarin partijen een systeem ontwikkelen en hanteren op basis van onderling vertrouwen, zoals het protocol 'Recycling en Einde-afvalstatus' door NRK Recycling in overleg met ILT en Rijkswaterstaat.¹

Certificering zou kunnen plaatsvinden op product, proces en/of techniek. Bovendien benadrukt certificering het denken in ketens. Van belang hierbij

is dat betrokken partijen (publiek en privaat) het eens worden over de voorwaarden en het systeem van certificering. Een nieuw certificeringssysteem opzetten duurt lang. Daarom stellen we voor om te kijken of niet aangesloten kan worden bij een bestaand systeem en daarmee te experimenteren. Wat ons betreft ligt in ieder geval ISCC Plus voor de hand om verder te onderzoeken.

Einde afval besluit als eindpunt en niet als het startpunt

Met (vrijwillige) certificering wordt een stelsel gecreëerd waarin op basis van onderling vertrouwen wordt gewerkt aan einde afval. Wanneer een product, proces en/of techniek een vlucht neemt, de markt groeit en er meer aanbieders en afnemers op de markt komen, ligt het steeds meer voor de hand dat de vrijwillig ontwikkelde onderlinge afspraken en handelingsperspectieven 'stollen' in regelgeving (een besluit).

In vergelijking met andere Europese lidstaten neemt Nederland in het huidige systeem ook een andere positie in. Het bestaande oordeel heeft niet het karakter van een besluit, zoals dat in andere landen wel gebruikelijk is. Met name bij internationale handel en grensoverschrijdend transport kan het ontbreken van de status 'besluit' knellend werken.

Ons voorstel is om niet altijd (en ten koste van alles) te streven naar een besluit, maar in de toekomst – gezien het bovenstaande – meer gebruik te maken van de inzet van dit instrument. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen op Europees niveau waar wordt gewerkt aan een uitbreiding van einde-afvalcriteria voor productgroepen. Het is echter niet te verwachten dat dit op korte termijn tot stand komt. Tot die tijd is het waardevol om in het kader van grensoverschrijdend transport bilaterale overeenkomsten te sluiten met directe buurlanden (België en Duitsland) over acceptatie van een beoordeling en/of certificaat.

1. Het protocol is te vinden via [de website van NRK Recycling](#).

Michiel Kort

+31 6 53 41 68 59

michiel.kort@rebelgroup.com

Luuk van Gemert

+31 6 52 04 47 45

luuk.vangemert@rebelgroup.com

Jurriaan Vink

+31 6 82 84 82 07

jurriaan.vink@rebelgroup.com

Wijnhaven 23
3011 WH Rotterdam
Nederland
+31 10 275 59 90

info@rebelgroup.com
www.rebelgroup.com